

173

Üks kubu
Wann - sönn
ja
wann könekombeid.

Korjauud
V. J. Stein.

Tartus, 1875.
Trütiud H. Kaatmanni lulu ja kirjadeqa

A-23831.π
üks kuu

W a n n - s õ n n

ja

wann kõnekombeid.

Korjanud

V. H. Stein.

Tartus, 1875.

Trükitud H. Laakmanni kulu- ja kirjadega.

Zensuri poolest lubatud. — Mias, 12. Mail 1875.

2

Tartu Riikliku Glikooli

Raamatukogu

52734

Motto:

Wanad-sõnad on kuldsisu sees.

Essõna.

Wanad-sõnad ja wanad kõnetombed ehk wiisid on rahwa keele sees kui kulla tükid raha kotis, kus suurem hulk waste ja hõbedat kotti ehk punga täidab. Riisugusid keele kulla tükkia olen ma korjanud ja siin raamatusse lugejale trükki lastanud panna. Tänuks pean ma Dr. Kreuzwald nimetama, kelle armu läbi ma enam kui suurema osa siin üles pandud sõnu olen saanud. Täheksesega wanad sõnad on minult Pihkwa piiri pääl üles võetud.

Lugejale aga soovin ma seda raamatut tähtsal viisil lugeda ja meeles pidada, mis ta lugenud. Siis tõuseb temal mõtte rikkus, misga ta hõlpsamalt ja jõudsamalt ilmast läbi võib ajada.

Wäljaandja.

A.

1. Aega ei wõi rahaga osta.
2. Aeg aitab arstida.
3. Aeg aitab konna mättale ja kehwa palu-
tsele.
4. Aeg annab abi.
5. Aeg annab hääd nõu.
6. Aeg jahutab tusta ja kustutab wiha tuju.
7. Aeg kaswatab haawad, aga jätab armid.
8. Aeg toolitab inimest.
9. Aeg kuiwatab märja maa ja pillutab
pisarad.
10. Aeg küpsetab asju.
11. Aeg lähneb päew päewalt libedamaks.
12. Aeg lähneb wanemaks, ega meiegi noore-
maks.
13. Aeg lõpetab leina=päiwi.
14. Aeg õpetab ehk halpi targemaks.
15. Aeg on õnne asutaja.
16. Aeg wõidab wiimaks waenu.

17. Nega mööda asjad käiwad, ruttu tehtud
pilla palla.
18. Nega mööda asi parem.
- 19.* Nega kül kurel koolta, nii karmma kui soo
fulas.
20. Ahhi ahne, pada nõid.
21. Ahhi ei hatta sinu eest astuma, pead ise
minema.
22. Ahju taga autud eide muna.
23. Ahju taga laisa ase.
24. Ahju tehakse sooja pärast tuppä.
25. Aja koer hundi karja, sääl ta lähäh kistjaks.
26. Aja sit asjale, karga ise kannule.
27. Ammetmees ajuti rikas, kaupmees korrati
rikas, põllumees põline rikas.
28. Ammetmees leiab igas paigas oma leiba.
29. Ammet ei küsi kellegi käest leiba.
30. Ammet ei teuta meest, kui mees ammetit
ei teuta.
31. Ammetil on kuld põhi all.
32. Andis enne fihlamist juba ihupandi kätte.
33. Aned lähwad, hallad käiwad, luiged läh=
wad lume tuleb.
34. Anna aset armule, siis ei sattu kurjale.
35. Anna au ülemale ja wanemale.
36. Anna hobusele süüa, kui tahad sõita.
37. Anna hobusele süüa, siis ei ole suga tarwis.

38. Anna kuradile luba kiriku minna, tema
kipub kantslile.
39. Anna kuradile õlut, tema sööb raba.
40. Anna kuradile sõrme ots, tema võtab
terve keha.
41. Anna lapsele armu ja hirmu.
42. Anna naese jalga püksid ja käi ise püksata.
43. Anna oma käest ja ela võõrast väest.
44. Anna pill hullo kätte, hull ajab pilli lõhki.
45. Annab Sumal lapsi, siis annab Ta laste
leiba.
46. Annab Sumal võõraid, siis annab Ta
ka võõraste wara.
47. Ära arwa koera karvast, waid hambast.
48. Ära arwa piigat palgest, waid wiisist.
49. Ära hõiska enne, kui üle mäe oled saanud.
50. Ära hüüa hunti, hunt tuleb kutsumata.
51. Ära kiida ega hoople enne, kui üle oja
oled saanud.
52. Ära kiida enne hoost, kui oled katsunud.
53. Ära kiida enne õhtut päewa.
54. Ära kiida ise ennast, lase tüla kiita.
55. Ära kiida sõlda enne, kui koormaga üle said.
56. Ära naera koera persjet.

57. Ära naera, fina eht sööd sülitud kapsad
ise ära.
58. Ära peksa härga, härg läheb pekstes hul-
lemaks.
59. Ära poe enne wana koera üles, kui noor
haufuma hakkab.
60. Ära suuremat nõida otsti, kui wõõras
majas.
61. Ära unusta filmi koju, kui turule lähed.
- 62.* Ärgo küsige tareistjat, küsige wälja täüja
täest.
- 63.* Ärgo ajage tühja kotti püsti, ega tühi
kott püsti ei seisa.
- 64.* Ärgo süllage enne wana kaitse sisse, kui
wastne walmis on.
- 65.* Ärgo hõiskage mäe all olden, hõiskage
mäe otsan.
- 66.* Anna ära antud, murra muialt toodut.
67. Argus ajab jänesse paku.
68. Arwast' astub õnn talusse, sagedamast'
kahi külasse.
69. Arwast' waene-laps punaseks saab, siiski
seda ei sallita.
70. Arwemast' wafel-lapsel palged punased,
filmad pisarad.
71. Au ei anta asjata, ega tartust tasuta.
72. Au maksab raha.

- 73. Au olgu sulle, häbi mulle.
- 74. Au ei täida kõhtu, ega tata paljast perset.
- 75. Auus laps istub ahju pääl, wärdjas nutab wärawa taga.
- 76. Auus mees nähes, kelm kuuldes.
- 77. Auus filma ees, kelm selja taga.
- 78. Auus ukse lähel, heris wärawa taga.
- 79. Auus wõtmas, kelm tagasi andmas.

G.

- 1. Ega abi kannust ja kiwist ei saa, waid inimestest.
- 2. Ega ammet leiba ei küsi, ega sepiist seljas ei kanta.
- 3. Ega ema wits lapsela liiga ei tee.
- 4. Ega hää ühelt poolt ei tule, kui teine hääd wasta ei tee.
- 5. Ega hunt hulgumist ei unusta.
- 6. Ega hunt hunt ei hammusta.
- 7. Ega ilu pajasse ei panda, ega kaunist katlasse.
- 8. Ega isane koer ial emast ei hammusta.
- 9. Ega kaarn kaarna filma ei nohi.
- 10. Ega lumi kõik lagedale ei lange.
- 11. Ega mindki metsast ole toodud.

12. Ega mindsi kotis ole kaskwatatud.
13. Ega mulgi enam kui kaks kät ei ole.
14. Ega oma film ialgi peta.
15. Ega põrgu=haud elades täis ei saa.
16. Ega pudru nii palawalt sööda, kui teedetafse.
17. Ega puu ühe laastuga lange.
18. Ega siga kotis tohi osta.
19. Ega surm pakutud last ei wõta, enne mine hellitud.
20. Ega üks hunt ial teist ei söö.
- 21.* Ega koer kunagi hoopki ei haugo, olgo sufi wai tõrwaskand.
- 22.* Ega peni siis enam ei saa rawwitetus, kui sufi karjan om.
- 23.* Ega kivi kunagi üte poolega ei jahwata.
24. Ega pidu ei parane kui wõõrad ei wähe.
- 25.* Ega ruih hobest ei otsti, hobene otstip ruiht.
- 26.* Ega kuld käng ei wõi minna, kui närts küper ei wõta.
- 27.* Ega sufi soe hanna pääle ommeti ei fitu.
- 28.* Ega härjast kätte nahka ei saa.
- 29.* Ega küsija suhu teegi ei löö, ega paluja pää teagi ei katu.
- 30.* Ei wiga emal, minijal om mitu wiga.
31. Ehted tõst'awad inimest.

32. Ei anta siin armule aset, ega pehmusele
paika.
33. Ei hullu külvata ega künta, hull sigineb
muidugi.
34. Ei ilu pääl ütsti leent wõi teeta.
35. Ei kahe pere loer saa elades süüa.
36. Ei kahte asja wõi ühtlase teha.
37. Ei kõlba teele ega tööle.
38. Ei kõik kanad saa õrrele, ega kõik tüdru-
kud mehele.
39. Ei kõik mahu marja=maale, muišt jääb
iffa karja=maale.
40. Ei furg madalasfe metsa waata.
41. Ei kuule hääga, ega kuule furjaga.
42. Ei lõpe enne töö, kui kats kät rinnule
saawad.
43. Ei ma su ähwardamisest ommetegi sure.
44. Ei ta usu Jumalat, ega karda kuningat.
45. Ei märjale maale ole wet waja.
46. Ei maial ole osa, ega näljasel leent.
47. Ei meie hingega enam wõi puhuda kui
muu rahwas.
48. Ei minagi ole aia taga kaswanud.
49. Ei naene naljalt teist lähe fiitma.
50. Ei ole ammetit ega leiba.
51. Ei ole ette öeldud, mis taga peab tulema.
52. Ei ole isast ega emast, tont teda toonud.

53. Ei ole päew weel õhtul.
54. Ei ole saba, ega sarwe omast käest wõtta.
55. Ei ole tuult, ega hingega ei wõi puhuda.
56. Ei ole ükski ammet nii halb, et oma meest ei toidaks.
57. Ei ole wäe kaupa, kui ei ole meele kaupa.
58. Ei ole weel märki ostanud, ega täket teinud.
59. Ei pea ennast laiemale lahutama, kui inimene on.
60. Ei pill peret toida, pill toidab kõrtsi maid.
61. Ei püü enam puis ega mais.
62. Ei puust tehta pulma, ega aiateibast auupidu.
63. Ei rikkus anna rahu.
64. Ei saa aega mitte kõrwa tagust sügada.
65. Ei saa aega saba perse ligi panna.
66. Ei saanud einet filma, weel wähem suhu pista.
67. Ei sääl saa wet ei wermet, ei suhu ega filma.
68. Ei selge film peta, aga tahmane tossab.
69. Ei selg kaeru kaswata.
70. Ei see koer hammusta, kes igal ajal haugub.
71. Ei see koer jänest koju too, keda wägise metsa wiitakse.
72. Ei talw anna wõid, talw tahab.

73. Ei talw tule ühega, ega lähe kahega.
74. Ei tohi kedagi enne kiita, kui külimit soola ühes kous on ära söödud.
75. Ei tohi kõrgemale lennata, kui pää kannab.
76. Ei tohi roojast wet enne ära wisata, kui puhas käes on.
77. Ei ütsfi leia magades leiba.
78. Ei ütsfi saa tööta süüa.
79. Ei ütsfi sünni targaks.
80. Ei ütsfi tohi mulle kuue õlmast kinni haata.
81. Ei üts pääsuke tee weel suwe.
82. Ei ületohus püfi kotis.
83. Ei wana karu õpi enam tantfima.
84. Ei wargus jää Jumala ees ial warjule.
85. Ei waras ühe nairi pärast aeda lähe.
86. Ei wirgal puudu tööd, ega laisal aega.
87. Ei wiletsus hüüa tülles, aga ta hüüab minnes.
88. Ei wagadus ole ütsfi meie päris.
89. Ei wõi eineta inimene elada.
90. Ei wõi hobusele enne koormat panna, kui wanter taga on.
91. Ei wõi kahte surma kedagi surra.
92. Ei wõi kõrgemale lennata kui tiitwad kannawad.

93. Ei wõi laiemale lantada, kui täed ulatavad.
94. Ei wõi linna rahata, ega sauna wihata minna.
95. Ei wõi tütarlast enne tunda, kui tanu-kandjaks saab.
96. Ei wõi wõtta, kuhu ei ole midagi pantud.
- 97.* Ei ole kivist kõebu, kes saksa saani ümbre löi.
- 98.* Ei saa sõrmest siira tetta, ei kae warrest watska kütja.
- 99.* Ei saa puust poiga ja laastust last; ei eäst lämmi tare. Ega ei häämest häda ja weest wiga.
- 100.* Ei mõista wana wallatella, ei napu kubo naljatella (ei futta).
- 101.* Edimelt näit nõglakest, pärast wõtad wäitsekest, wiimat' astud zuko suu ette.
102. Ekfib hobune nelja jala päält, seda hõlpsam inimene ühe sõna (teele) päält.
103. Elu ei tohi enne õnnelikust kiita, kui lõpul.
104. Elu hufas, lugu lafas, asjad käiwad pilli palla.
105. Elu hullem kui pörgus.
106. Ema (eide) edemus oli tütre talistus.
107. Ema hellitab, isa karistab last.

108. Ema käis ees, tütar kõndis kannul.
109. Ema kaswatab küll tütar, ei kaswata
poega.
110. Ema läks latta, tütar pages põhku.
111. Ema mees ei ole igaford lapse isa.
112. Ema pani telgu laka otsa, tütar wõtis
säält ja sõitis edasi.
113. Ema piim alles küünte all.
114. Ema piim kosutab, wõoras piim ka-
handab.
115. Ema pistab küll nisa lapse suhu, aga ei
pista meelt pähä.
116. Ema on tuntaw, isa täadmata.
117. Ema toimetab enne koitu, tütar magas
lest hommikuni.
118. Ema wäga wana, tütar liig noor.
119. Endine ei aita, kui praegune ei kõlba.
120. Endine lõpeb käest, kui nut pääle ei
panda.
121. Enam kasfi flitatakse, seda kõrgemale
tõstab ta saba.
122. Enam lauku sõas, kui üks.
123. Enam päiwi kui pidust.
124. Enam päiwi kui maateraid.
125. Ennemine olgu walge leib ja must hein,
kui must leib ja haljas hein.

126. Ennemine peab wats rebenema kui
hüwa roog üle jääma.
- 127.* Esi lät wanembas, häda lät noorembas.
- 128.* Esi wana muld ja lora kui raibe.

1. Habe kaswab kiirem kui aru (mõistus).
2. Habe mehe au, tübar mehe kõrgus.
3. Habe mehe au, nina mehe kõrgus (tit
mehe tegu).
4. Habe on wana taadi ilu.
5. Häbenemine ei toeta tütarlast.
- 6.* Häbi ei anna häbendella, tühi kõt ei
kõrgistella.
- 7.* Häbendage hämarät, pühitsege pimedat,
saawa siis hää härja suure sarwega.
8. Häda ajab härja kaewu, nälg hundi karja.
9. Häda toolitab mõne korra halpi.
10. Häda õpetab alandust.
11. Häda õpetab paluma (palwetama.)
- 12.* Häda liinan, häda laanen, häda kawa-
late weliiste sean.
- 13.* Hää härg joop heie wafast, kuri ei joo
kulbistgi.

- 14.* Hää lats tunnus hällün, taunis lats
tarjan.
- 15.* Hää ei saa hällitsema, file ei saa filitsema.
- 16.* Hää mäletatas hääga, furja furjaga.
- 17.* Hää sõna paremb, kui sada rubla raha.
18. Haganit on tewadine leiwa kerst.
19. Haganit leiwa jätku, humalit õlle lisa.
20. Haganit peab tehwa aitama.
21. Haffa enne õppima kui lähed õpetama.
22. Haffa esmalt oma nina otsa.
23. Haffa pääsi finni, siis jõuad sabani.
24. Haledus ajab filmad paisuma.
- 25.* Hauku pesa weren tanad ei figine.
26. Harakas patus.
- 27.* Hamba hintsil (hirwil) kui koolnu rebasil.
- 28.* Hata kaalan ei püü walehe (worsti).
- 29.* Harak om alati sea seljan, ei näe teagi.
Susi om ütstord teit hagewa.
- 30.* Hand käst handa, hand hanna tolko.
31. Sea hiirtele elada, kui kässi kodu ei ole.
32. Sea ilm ei riku kuube ega kasukat.
33. Sea inimene kuuleb sõnadega.
34. Sea kerjata kui tott käes on.
35. Sea tiidab taunistest (paremat).
36. Sea kõhu täis on kõige parem orja palk.
37. Sea laps kaswab witsata.

38. Hea laps maksab wanematele taswatamise
waewa.
39. Hea laps otsendab, paha laps pasandab.
40. Hea lehm annab rohkesti piima.
41. Hea lepinkus lehada, parem põõsa al
prhata.
42. Hea mees tõutab, kelm tasub.
43. Hea naene hoiab wara kofku.
44. Hea naene on maja luff (taba).
45. Hea naene paneb kumme penikoorma pingi
alla, paha naene wõtab.
46. Hea õlut näitab oma auu ülesse.
47. Hea peremees armastab ka oma toera.
48. Hea peremees ei rõhu pererahwast.
49. Hea sõna ei tee kuskil kahju.
50. Hea sõna langeb igakord lahtet paika.
51. Hea sõna sööb wõõra wäe.
52. Hea tegu leiab arwast tãnu.
53. Hea wikat lööb laia kaare.
54. Hildud naerawad, nartsud nutiwad.
55. Hiirtel on enam kui üks haut.
- 56.* Hilja om saksa rut, lühikese pada konna
jälje.
- 57.* Hilp ennast harnatas, narts tagan naa-
ratas.
- 58.* Hobu osta rikka käest, neane wõtta waise
käest.

- 59.* Hopen ei pelga lõõti, hopen pelgas söõti.
 60.* Hobest söõda tui loelje ja teüda tui warast.
 61. Hukka läinud head humalad, tahju kallist
 linnastest.
 62. Hullu karjase kannikas süüatse ikka eisteks
 ära.
 63. Hullu toera ei tohi ustuda.
 64. Hullu last ei paluta pulma.
 65. Hunt heidab küll karwa, aga ei heida wiisi.
 66. Hunt kaitab karwa, ei kaita hammast.
 67. Hunt põgeneb pakko, leiab karo eest.
 68. Hunt põgeneb kurja toera eest.
 69. Hundist ei saa muud tui nähta.

I.

1. Igal linnul ise laul.
 2. Igal maal isewiis.
 3. Igal mehel isemõtted.
 4. Igamees katsugo oma pärast.
 5. Igamees kiidab ennast, rebane oma saba.
 6. Igamees kiidab oma, waene kotti.
 7. Igamees teab kus tal king pigistab.
 8. Iga king wautab oma jalga.
 9. Iga wili saab omal aeal tüpses.
 10. Igas talus oma taar.

11. Swam lehm lüpses kui tappes.
12. Sgawam ootus kui lootus.
- 13.* Sija inimene om enam, kui nüsja lehm.
- 14.* Slo mas' küll sada rubla, tego ei tengagi.
- 15.* Slaga ei feedeta hernid, karwaga kapstid.
16. Slm õpetab, ei löö ega karista.
17. Slmatark teistele, õskamata endale.
18. Snimene ei kaswa karistuseta.
- 19.* Snimene otsib parembat, kala sügawam-
bat wet.
- 20.* Enne Satopi pääwa palle wihma; pääle
Satopit tule esigi.
21. Ssa kogus, poeg pillutab.
22. Ssa saab küll naise, aga lapsed ei saa ema.
23. Ssa oli ilma tark, pojast sai parem tark.
24. Ssa sepp, poeg sepp, poja pojast saab mitu
seppa.
25. Sse tarkus, ise kawalus.

S.

1. Sägaajale jääwad paljad näpud.
- 2.* Salg tümpahus, feel nilpsahus.
- 3.* Satopi pääwani satas salwe, pääle Satopi
salwest wälja.
- 4.* Goodit söö, joodit joo, jooditule Sumal and.

- 5.* Jooditu õnn ei kau ta kohegi, susigi and
joodikule andes.
6. Suba elajad matal.
7. Suba see kana läks, kes suure muna
munes.
8. Sulge koer müüb mõne torra ka oma naha.
9. Sulge pää toidab, arg suretab.
- 10.* Sulgele soele saab ruttu ots.
11. Sulgus ei aita Sumala wasta.
12. Sulgus ei warja sõameest surma eest.
13. Sulgus on suurem kui wägi.
14. Sulgus võib mõne torra kitsikust päästa.
15. Sumalal aega, peremehel leiba.
16. Sumal andis, juundas wõttis.
17. Sumal ei jäta head tööd ial tasumata.
18. Sumal ei jäta ühtegi asja undlikuks.
19. Sumal ei taha pakutud kattu.
20. Sumal jagab igaühele oma osa.
21. Sumal ja kohus seisawad köitide üle.
22. Sumal lastu sõjawäge kõrwal kuulda, ei
filmal näha.
23. Sumal lastu tulustest kitsas paigas olla.
24. Sumal on kõrgel, kuningas laugel.
25. Sumal pidagu tulustest pihus ja kaitsego
kamalus.
26. Sumala film waatab ka waeste pääle.

27. Sumala wäel ei ole ial wäsimust.

28.* Sumal päästa pagehejat ja wäñita tagan ajajat.

R.

1. Kaarn kaswatab poegi, funni nad oma teed lendarwad.
2. Kaarn lepib kaarnaga.
3. Kadedus lööb ilka oma peremeest.
4. Kaewaja härg kautab mõne korra sarwe.
5. Kähär pää, koera mõtted.
6. Kääñ puusas, täi pungas.
7. Rahju ei käi kiwa mööda waid inimesi mööda.
8. Rahju päästab filmad lahti.
9. Rahjust tõuseb mõni ferd kasu.
10. Kaks kõwa kiwi ei tee head jahu.
11. Kaks teefuningat ei mahu ühe tattusse alla.
12. Kaks filmad waunud finni, kolmas jäänud lahti.
13. Kaks filma ulatawad kaugemale kui üks.
14. Kaks uhked ei wõi ühes loos käia.
15. Kala ei ela ial luitwiful (tahedal).
16. Kala püüatse mörraga, tütarlast kihladega.

17. Kanad õrrel, laisad tööl.
18. Kapsa taimed ei kaswa lastmata.
19. Karu jätab mõnekorra ka karwa.
20. Karu kardab kõige enam oma tellokesi.
21. Karu on metsaliste seas kõige kangem,
rebane kõige kavalam.
22. Karul on kahetsa mehe rammu ja ühe
mehe meel, hundil ühe mehe rammu
ja üheksa mehe meel.
23. Karast saab mängimees, hundist ei muu
kui hulguja.
24. Kaste jälgilt kõndis juba mõnigi fulda.
25. Kaste on vihma tarja poisike.
26. Kass ja koer ei lepi ial kogu.
27. Kass pakeb saba pandiks.
28. Kassi keele peal on üheksad tõugu surma
rohtu, aga koera keele peal üheksad
tõugu ohtu.
29. Kana tehtud kaunistene, pea tehtud pilla
palla.
- 30.* Kats kõnelas, kolmas olgo wail.
- 31.* Kass küll poea tegeš, sõle sünnise.
- 32.* Kawwas sant kottiga wiha pääs? Lät
kot rases wiškas maha, lät eš kulla
wõtab üles.
- 33.* Kagu om kawwest kõllus, kui manu lät
šiis kui širš-haugas.

34.* Rāgu om tawwest kuulus, üle mõtša mõus.

35.* Kas see kõrt taiwas tuleb mis sa sisse ajad, ehk kas need riided puust kaswawad mis sa pääl kannad?

36.* Rānga jalan kagise, selle kõttun tefise.

37. Kehwast suwest kaswab lahja sügise.

38. Kehwuse pada peab tefi teetma.

39. Kel ammet, sel leiba.

40. Kel anda, sel wõtta.

41. Kel tuffur, sel kohus, sel wāgi, sel wõimus.

42. Kel raha, sel sõber.!

43. Kelle hobune ojas, selle jalg seistku madalamal.

44. Kelle jalg tatsutab, selle suu matsutab.

45. Kelle käsi liigud, selle suu maigub.

46.* Kel suure suu, sel kõwa töö,

47.* Kel õnn, to elago, kel terwis, to tehfo tööd.

48.* Kel piff teel, sell piff tee.

49.* Kel suur suu, tol lagja selg.

50.* Kel kost, sel kohus, kellel wõid, sell wõimus.

51.* Kellel hool, sellel voor.

52. Kelm tiidab ennast, õiglane teist.

53. Kelm petab kelmi.

54. Kena taun, inetu iwa.
- 55.* Kea om susi suule, to om tahr tööle.
- 56.* Kea wana pattu mäletas, to oma hinge unetas.
- 57.* Kea sinu naard, säält mine mööda, kea sinu tiid, säält pane filma rätti fisse.
58. Kes aina wälja annab, see ise ilma jääb.
59. Kes ainust last raatsib lüüa!
60. Kes anni (kingitud) hobuse suhu waatab!
61. Kes armu ei näita, see armuta sureb.
62. Kes aro lähäb, seda armsaks peetakse.
63. Kes enne koitu kobistab, see warem leitwamehets saab.
64. Kes enne westile jõuab, see warem jahwatab.
65. Kes heaga ei kuule, peab fibedaga kuulma.
66. Kes head otsib, see paremat leiab.
67. Kes hea on, see tiitust leiab.
68. Kes heaste määrib, see heaste sõidab.
69. Kes hoonet ei ehitanud, see arwab seinad maast kaswama.
70. Kes hooraga elab, leiab hoora palga.
71. Kes huntide hulgas elab, peab nendega hulguma.
72. Kes ilu otsib, see lusti leiab.
73. Kes isa eht ema lööb, selle täsi kaswab hauast wälja.

74. Kes järele jätab, see järje pääl istub.
75. Kes Sumala wilja tohib põlata.
76. Kes kahju kardab, see õnne leia.
77. Kes kannatab, see kaua elab.
78. Kes kaugel täib, see palju näeb.
79. Kes tehwa pulma palub ehk waest war=
rule tutsub!
80. Kes kibedat kannatab, see magusat maitseb.
81. Kes koera ei sööda, see sööda warast.
82. Kes koera saba kergitab kui koer ise.
83. Kes magusat maitseb, peab kibedat kan=
natama.
84. Kes kopitaid ei korja, see rublat ei saa.
85. Kes koore päält sööb, see söögu ka püti
põhjast piima.
86. Kes torra hammast weristan'd, see kat=
sub ifta.
87. Kes torra tõrwen'd, see kardab tuld.
88. Kes torra waeseks jäänud, see seisab ka
waesuses.
89. Kes turja tuuleb see, tulda kannab.
90. Kes ligi linna elab, see soola nälga sureb.
91. Kes lihti läheb linutama.
92. Kes mõistab tänada, sellele antakse tänu
pärast rohkem.
93. Kes mulle suust suhu räägib, see räägib

minuga, aga kes taga selja räägib, see
räägib minu perstega.

94. Kes palju küsib, saab targemaks.
95. Kes palju lobiseb, see palju waletab.
96. Kes palju näeb, see palju õpib.
97. Kes palju püüab, see vähem saab.
98. Kes palju räägib, peab palju vastama.
99. Kes põhja joob, saab poja.
100. Kes rahu rifub, peab raha eht rahu
andma.
101. Kes filmi lahti ei tee, peab tufu lahti
tegema.
102. Kes süües tõhtu täis ei saa, ei see saa
ta lastudes.
103. Kes teab kui taugele tubja filmad ula-
tavad?
104. Kes teab, kus ta latwa liigutab.
105. Kes teisele hauku kaewab, langeb ise sisse.
106. Kes tööb teeb, see mustaks saab.
107. Kes tuult külvab, see tuistu lõitab.
108. Kes waest last lööb, selle täed läh'wad
lämpi.
109. Kes waest last warrule tutsub eht püts-
jalga (puujalga) pulma.
110. Kes waletab, see warastab!
111. Kes wanast hobusest enam traawlit saab!
112. Kes wanast karust enam tantšijat saab!

113. Kes wanast toerast enam linnu toera
taswatab!
114. Kes wanemate sõna ei taha kuulda,
peab wafita nahka kuulma.
115. Kes wara üles tõuseb, leiab warem
õnne.
116. Kes warga eest wõib seista!
117. Kes weeringit ei hoia, see elades taalrit
tasu ei saa.
118. Kes wirku läheb sundima, wirt sunnib
isegi.
119. Kes witsata taswab, on aroline õnne laps.
- 120.* Kes püwe lät püüdma, tautas lana.
- 121.* Kes hoo (hobune) ost, see nina nõst, kes
raha luge, raipe saa.
- 122.* Kes siis wirku leiba sööb, tui laisa
maa pääl ei ole.
- 123.* Kes palju lainas, see palju leinas.
- 124.* Kes midagi ots, tod tolle saa.
- 125.* Kos lapuline tuses, senna nõsesse nõgese,
kos kaasit tuses senna kasuse kapsta.
- 126.* Kes noore harjaga tünd, tege tõwera
wirgese.
- 127.* Kes äkitselt haard, to suu palutas.
- 128.* Kes pea usub, saab pea pettetus.
129. Rewade tutsub adrad põllule ja linnud
laukule.

130. Kewade paisutab mahla puusse.
 131. Kewade paneb puud puhkema.
 132. Kewadine lumi kaub kiirest ära.
 133. Kewadine vihm kosutab, sügisene tautab.
 134. Kewadine mõõras läheb tühja kõhuga
 toju.
 135.* Käsi mõist tāt, tats tāt terwet iho.
 136. Kiida koerale liha sööki!
 137. Kiida õnne, tui kitsikust pääsed.
 138. Kiida päewa, tui magama läheb.
 139. Kiideldes toera liha süüakse.
 140. Kiir perses, tuli taskus.
 141. Kirju tui rähn.
 142. Kiwi ja kännu eest ennast mõib hoida,
 aga ei mitte kurja inimese eest.
 143.* Kiik alustus om rase.
 144.* Kiik kana ei saa üteli si orsile.
 145.* Kipjale, kapjale iks saa, ilma istjale ei
 saa mitte midagi.
 146.* Ribemest saab kirt, sõnast saab tüli.
 147.* Kiik ei olle üttele targa ja üttele wirga.
 148. Rodu kuulsam, ahju taga auusam.
 149. Koer ajab saba, saba ajab saba otsa,
 saba ots willa, wili ei wiitsi minna.
 150. Koer heidab tarwa, ei heida tombeid.
 151. Koer ja tass on alati tülis.

152. Koer, teda kutsutakse, hea inimene tuleb palumata.
153. Koer on sõber, seni kui ta pääd silitatakse.
- 154.* Koa kala mõrran, ta taht wälja, kes wäljan see tüki sisse.
- 155.* Kohes zirk lennahuš, sinna putšajus zilgahuš.
- 156.* Kon otsan, kala mõtsan.
- 157.* Kos palju pinni peren, säääl jääb risti-rahwas hautmata.
- 158.* Kos perenaine torrata, säääl maia ilma perata.
- 159.* Kos om suitsu säääl om sooja.
- 160.* Kos om tüli, säääl ei ole elamist. Kes ilus elas, to elas rikkast armehe.
- 161.* Kos põrm maust jääs?
- 162.* Kos ütte täega paned, säääl kätte täega wõtta.
- 163.* Koer kiit ennast ja hämes teist.
- 164.* Koer lihaga raawitetas, teisele ei saa kontigi.
- 165.* Kon mäe, säääl wäe.
- 166.* Kon mulda, säääl om fulda.
- 167.* Kon tegijat, säääl nägijat.
- 168.* Kon ei ole wasta wõtjat, säääl ei ole wiijat.

- 169.* Kon ei ole hirmu, säääl ei ole armu.
170. Kõht on isand, fina tema sulane.
171. Kõht on kõige kurjem kubjas taga sundimas.
172. Kõht teab parem kui tell oma aega.
173. Kõht waewab kehwa enam kui rikast.
174. Kõik ajab oma aega taga.
175. Kõik katse=töö on raske (wigaline).
176. Kõik kannad ei kaswata iwi.
177. Kõik kõrrekesed wihtawad pärast tüünla päewa talwe.
178. Kõik kosilased on rikkad, kõik wangid waesed.
179. Kõik kutsitad ei mahu ühele kausile.
180. Kõik on riista riidlejad, aga ei ole koolja toristajad.
181. Kõik on sööma=päewad, aga ei ole kõik saama=päewad.
182. Kõik sügised ei ole salwe täitjad.
183. Kõik warandus ei aita surma wasta.
184. Kõrgel seisab wõõral laudil leib.
187. Kohus nõnda kui mõistetakse, õigus nõnda kui tehakse, otsus: pois aja härjad mõisa.
186. Kohu käimine toob enam tulutust kui kasu.
187. Kõik moff tilgub raswa.

188. Koka pois pühkin'd sãrgi sabasse oma
suud.
189. Konn krooissub juba kewadet.
190. Konn saab mättale, aga ei osta mättal
olla.
191. Kook ei jõua üfsi kõhtu täita.
192. Kook tahab koort, sepi tahab selget,
kaff tahab kaunist, pudru tahab puhast.
193. Kotti rabasin, mehe tabasin.
194. Kuda elu, nõnda ots.
195. Kuda metsa hõigatakse, nõnda mets
wasta kõlab.
196. Kuda naene, nõnda seelit.
197. Kuda sa põldu harid, nõnda põld sulle
tasub.
198. Kuda emis, nõnda pörsad.
199. Kuda maa, nõnda maner (wiis).
200. Kuda känd, nõnda käbi.
201. Kuda lehm, nõnda wafikas.
202. Kuda lind, nõnda laul.
203. Kuda pää, nõnda tübar.
204. Kuda pait, nõnda pruuk.
205. Kuda siga, nõnda tüna.
206. Kuda tamm, nõnda tõru.
207. Kuda wanemad eel, nõnda laps järel.
208. Kudas tulnud nõnda lainud.
209. Kui enne tüünla päewa härg rästa alt

- jüua saab, siis ei saa pärast Maarja
päewa konn oma noffa lasta.
210. Kui hääste teed, seda paremine leiad eest.
211. Kui hürdast karja koer saab, siis ehk
saab temast ka inimene.
212. Kui Jumal ei aita, siis ei maksa meie
töö.
213. Kui Jumal loob lolli, siis annab ta ka
molli.
214. Kui karuse päew kuiw on, siis annab
Jumal hää taheda sügise.
215. Kui köht täis on, siis ei maitse leib.
216. Kui köht täis, siis on hõlbust tööd teha.
217. Kui köit otsas, pane suu warna.
218. Kui laps nuhtluse kätte saab, siis sul-
gab suu kifti.
219. Kui laps saab, mis ta nutab, siis jääb
ta wait.
220. Kui litšid linna lähewad, siis on turu
kaup odaw.
221. Kui lõpeb töö, siis lõpeb toit.
222. Kui oled üle koera astunud, siis astu üle
saba ka.
223. Kui õnne ei osta kinni pidada, siis
kaub ta kääst.
224. Kui pörsast pakutakse, siis pea koti suu
lahti.

225. Kui raha loetasse, siis mine wälja, kui tööd tehakse, siis tule ligi.
226. Kui sul enesel tiibu ei ole, siis ei tõsta wõõrad tiivad sind lendu.
227. Kui töö, nii palk.
228. Kui töö tehtud, siis magus puhata.
229. Kui tõsi, siis tõustu, kui wale, siis wangu.
230. Kui üks nõu ei aita, siis katju teist.
231. Kuis waff, nii kaas.
232. Kui wõõras naht ees, siis leiab kohe kausta täis, kui oma siis ei leita rihmakest.
- 233.* Arhtu mehe ja reitwa wannutetas.
- 234.* Kui tüdruk om, siis õige puu, kui naises saa, siis lagja suu.
- 235.* Kui külje alune lämmi, siis suu weerene külm.
- 236.* Kui sõna suust om wälja lännu, ei saa siis enam kätte ta, kas lenda toosso wanfriga ka tunnil tuhat wersta maad.
- 237.* Kui tuleb murd muile puile, siis tuleb ka kate kadajale.
- 238.* Kui kellegil ütesja ametit, siis om kumnes nälg.
- 239.* Kui sina wikatit ei nühi, siis nühib wikat sino.

- 240.* Kui tööd teed, siis tee et tänatas, kui
sööd, siis söö et sülatas.
- 241.* Kui teng taskun, siis tädi turun.
- 242.* Kui siga pää ära katkes, ei pane tunin-
gas pää otsa.
- 243.* Kui sant saa sanna, taht lawale ka.
244. Küla leib maitseb magusam.
245. Külap aeg annab katsuda.
246. Külap mägi oma märga tuiwatab.
247. Külap paraneb enne kui mehele (noore
naise) saad.
248. Külap saad suuga paljugi teha.
249. Küll asi wõib weel teiste minna.
250. Küll eluford saab üles näitama.
251. Küll häda ajab palwele.
252. Küll häda annab paremat nõu.
253. Küll häda toolitab targemaks.
254. Küll häda õpetab ette waatama.
255. Küll härg jänest tabab, kui ei enne, siis
katlas.
256. Küll hää lugu lasseb ennast katkorda
laulda.
257. Küll hunt wõtab ka loetud lamba.
258. Küll Sumal näeb näitamata, ja kuuleb
kuulutamata.
259. Küll kadeda film teise õune õngitseks.

260. Küll keeletu peab wedama, mis meeletu
pääle paneb.
261. Küll leib saab söbjale, sai sõtkujale.
262. Küll mees oma mehe tunneb.
263. Küll oled nina otša haffanud, aga ei
ole weel ea otša haffanud.
264. Küll piff aeg waagub ütsford hauale.
- 265.* Käu üle jala, ära talla pääle, kui pääle
tallad, siis tänni natta.
266. Küll piff päew jõuab õhtule.
267. Küll koer koera ära tunneb.
268. Küll wana ka lõõbib ja halbib, kui
koerad kutistawad.
269. Küll wanal ka mõnetorra titehambad
suus.
270. Küll wõib ta katsuda, kas puunoaga
kulda wõib leigata.
271. Küll wõõra loojutsest saab loojust, aga
wõõra leiwast ei saa leiba.
272. Külla küljest saab ennem kui nälja otfäst.
- 273.* Küll Sumal rikast rinnust finni pidab,
nii kawwa kui waene järke saab.
- 274.* Küll tuleb härjale handa tarwis, kui
parmo wälja tulewa.
275. Külm ajab käed põue.
276. Külm tibus kindad farmanist wälja.
277. Külm küsib kõri käest kasutat.

278. Külm paneb lindude aida uksed lukku.
 279. Külm teeb jalgu alla.
 280. Külm teeb wete üle sillad.
 281. Kurjad kõned rikuvad hääd kombed.
 282. Kurja kõne alt ei pääse inimene kuhugi.
 283. Kurat kulutab kuus paari kingi enne
 kui üks paar rahwast koku saab.
 284. Kurat tunneb kõik asjad, aga reeraswa
 ja naesterahwa tahku ei pea ta weel
 tundma.
 285. Kuri elu wähenab ja alandab kõik
 asjad.
 286. Kuri koer kaitseb kõige paremine karja.
 287. Kuri mees wananeb paremaks, kuri
 naene pahemaks.
 288. Kuri naene peab maja forras.
 289. Kuri siga, mõnda wiga.
 290. Kuri tuleb kutsumata, wiletus wilis-
 tamata.
 291. Kuri wõtab kulbist, paha sõna pajast.
 292. Kuri kulutab mehel wäga palju.
 293. Kus aset ei ole, sääl ei ole ka asja.
 294. Kus ei ole hõnatust, sääl ei ole lõpetust.
 295. Kus ei ole hirmu, sääl ei ole armu.
 296. Kus haige sääl läsi, kus arm sääl film.
 297. Kus hääd puu tahab sigineda, sääl laseb
 ennast paenutada.

298. Kus hunt talwel pesa teeb?
299. Kus kits finni on, säääl ta fisub itka.
300. Kus koera kodu eht herilase võmaja?
301. Kus kõik lapsed Emajõe kaldale saavad!
302. Kus lammas niidetakse, säääl karu tõrised.
303. Kus lammas niidetakse, sinna langeb villu maha.
304. Kus odra iwa on, sinna ei mahu ruffi iwa.
305. Kus on härja, säääl on sõrga.
306. Kus on laudas, säääl on lauda taga.
307. Kus muldne lumi on jäänud?
308. Kus naene narakas, säääl lastel kalsjud kaelas.
309. Kus paati sa juhtud, säääl pead sõudma
310. Kus puud põlewad, säääl tõuseb suits ülesse.
311. Kus roe kõige sügavam, sinna lapsed sisse lähewad.
312. Kus roe rattast jääb!
313. Kus surm, säääl muld.
314. Kus tegijaid, säääl nägijaid.
315. Kus tühi kott ial paisul!
316. Kus kaju ei kaswa, see ei maksa wae-wagi.
317. Kutsumata wõõrad, teadmata roog.

318. Kuus wiga, seitsmes surm.
- 319.* Kutsik kilahus, wana pini ärahus.
- 320.* Kütt lät mõtsa, pandke pada kummuli;
kalamees lät kalule, kandke pada tulele.
- 321.* Kuningas ei söö kulda, maamees ei söö
mulda.
- 322.* Kulb paistab isegi sita seeft wälja.
- 323.* Kuuse kannu pääl kõiw kunagi kasu.
- 324.* Kutsikale ei ole hambid tarwis.
- 325.* Kunst kunsti pidajale, wana wiis we-
dajale.
- 326.* Kunaš sepal wäist om ehk kängsepal
forraline saabas?
- 327.* Kurg kaes üle madala aia.
- 328.* Külile mees, wõrk samb.
- 329.* Kui last kästas, siis mõrsja mõistke.
- 330.* Kasš sööb kawwa annetu, pini pika petu.
331. Kiiwitas toob kinda täie,
Koowitas toob koorma täie,
Kurg toob kuhja maa lagedalt.
332. Kes teise tööst tüdib,
Ehk teise waewast wäsitib?

2.

1. Lähed hunt pakku, leiab karu kahe pojaga eest.
2. Laimaja leiab enam laitust kui tänu.
3. Laenaja on sõber, tagasindudja waenlane.
4. Laenamaine on hõlksam kui kätte toomine.
5. Laena nii kaua teistele, kui ise laenama lähed!
6. Laen on igaford lausa wõlg.
7. Laen on kerge anda, aga raske tagasi saada.
8. Laiist ootab, kunni päew looja lähäb.
9. Laiist petab mõne torra usinat.
10. Lapsest kaswab hiljemine jälle lapse wamenem.
11. Lehm lüpsab suust, kana muneb nokast.
12. Lehmast saab wanandel weel liha ja nahka.
13. Libe keel, kare (selmi) meel.
14. Libe keel on kawal petis.
15. Libe tee paneb jala libisema.
16. Lihane keel lõikab luisse kaela.
17. Liha toores lihutab, kala toores kautab.
18. Lihata wõib inimene elada, ei mitte leiwata.

19. Loe ehk laula tema wasta, see on üks kōik.
20. Loetud raha ei teela warga täppa.
21. Lusti pidu ajab mõnikord kurja idu.
22. Luukondid weerewad wolitejale.
23. Lõuke see toob lõune sooja.
- 24.* Liigutud puu ei haljenda.
- 25.* Lats ik wäitst, imä ik last.
- 26.* Latsele lauldas ja mōrsja mõistke.

M.

1. Maailm läheb wanemaks ja päew päewalt targemaks.
2. Maa pind külmetand, sea kārsk katti.
3. Maa pind katab kōik kōwerused finni.
4. Maa põwes ei ole inimesel enam waewa.
5. Maa süles on magus magada.
6. Madal aed lasseb hõltsast üle hüpata.
7. Madal ulu ajab tule kistast katuksele.
8. Madal wesi, sügaw põhi.
9. Madu poetab naha, aga ei poeta paha.
10. Magab sõba, aga ei maga sõba alune.
11. Magades ei leia keegi leiba.
12. Magajal und, tegijal tööd.
13. Magaja kassit suhu ei jookse hiir.
14. Magaja kōer ei taba warast.

15. Magaja osa pannakse paigale, tõrkuja osa süüakse ära.
16. Maha jäetud leib läheb taga järel magusaks.
17. Ma räägin kuhjast, sa räägid kuhja viast.
18. Meega püütakse maiast.
19. Mees awatakse mütfist, naene tanust.
20. Mees must, õnn (leib) walge.
21. Mehe kont maksab raha.
22. Mehe rusikas on magusam kui mee lusikas.
23. Mehest saab mees.
24. Meesi peiu, wiha naesemehe suus.
25. Meesi suus, sapp südames.
26. Merel filmad, metsal kõrwad.
27. Mida armsam laps, seda walusam wits.
28. Mida enam koori kous, seda wedelam late.
29. Mida pahem mees, seda parem õnn.
30. Mida suurem kelm, seda kuldssem õnn.
31. Mida snurem suu, seda laiem olgu piht.
32. Mida waesem sant, seda suurem kott.
33. Mees ei jõua üheksa hobusega nii palju
sisse tuua, kui naene ühe põllega
wälja wiib.
34. Miks sepp pihid peab?
35. Mina herra, sina herra, kes pergel toti
kandja!

36. Mine adrata kündma, ehk noodata kala
püüdma!
37. Mine hundi suust tagasi võtma!
38. Mine ihnusest raha laenama!
39. Mine kulli küüfist saati kistuma!
40. Mine mullist lund taga ajama!
41. Mine tuult kinni püüdma!
42. Minu tüdrukul on tüdruk, minu sulasel
sulane.
43. Mis aitab kitsi meerdamine, kui kits ei
meerda!
44. Mis täest taub, seda hakatakse tahetsema.
45. Mis koer ei näe, seda koer ei haugu.
46. Mis koer see on, kes õues ei haugu!
47. Mis kõrge, sest mine mööda, mis madal
sest astu mööda.
48. Mis mõisa wiiaксе, see sattub kui tulde.
49. Mis must on, see mustaks jääb.
50. Mis noorus kofku kogub, seda wanadus
eest leiab.
51. Mis noorelt haritud, sest wanadus ei
wõõrdu.
52. Mis pää eesib, seda peab perse wastama.
53. Mis ristas ühest filmast hoolib, tessel teine
tasfus on.
54. Mis sa halbiga wõid teha!

55. Mis see teeb, kes veel midagi ei ole
katsunud!
56. Mis sest teistele hääd saab, kes iseenesele
hääd ei tee!
57. Mis sinu käest ei küsita, sest pea suu finni.
58. Mis sinusse ei puutu, sinna ära pista
oma nina.
59. Mis süda täis, sest tobrutab suu.
60. Mis süda vihkab, seda film ei ihta.
61. Mis taud tühja talust tabab.
62. Mis võtja võtab, kui andja ei anna!
63. Mölder ei või tuuleta jahvatada.
64. Möldri matt ja kõrtsi mõõt olgu maffetud.
65. Möldri sead ja junkru hobused on ikka
lihavad.
66. Mõnda on nähtud, wiimne alles näge-
mata.
67. Mõnda võib tegijal' juhataba, magajal'
ei midagi.
68. Mullise naeru järel tuleb mõnikord nutt.
69. Mul on suud filmad häbi täis.
70. Mul on kaks hääd kofilast, kiriku kirves
ja raud labidas.
71. Mul saab sest kahju, temal jälle kasu.
72. Muna targem kui lina.
73. Must koer, aga walged hambad suus.
74. Muu muhk, teine paise.

- 75.* Mees lät tee pääle, wõt kalmu kaala ja
naine lät nuffa, wõt kalmu kaala.
- 76.* Meest peetas sõnast, härğa sarwest.
- 77.* Musul mulla magu.
- 78.* Mehilde mesi, naesilde wõsi.
- 79.* Magaus raha koti lagaus.
- 80.* Mis pini tege, kui üle aia kargas?
- 81.* Mis kurel wiga kergistalla, kui hernes
nina all!
- 82.* Määne wafakene, sääne kaasekene.
- 83.* Maa kündijale löö kiwiga pähä, niidu
niitijale anna pala leiba.
- 84.* Maias iis mao pulutas.
- 85.* Mo pää om täüs mõtteid kui ratta rumm
täüs kõtraid.
- 86.* Mis warjan õpid, to wanan mäletad.
- 87.* Maa peetas pettusega finni.
- 88.* Mine tengata kõrtsi, ehk wihata sanna.
- 89.* Mis muust muu wõt, see wanusen wa-
litsas.
- 90.* Mänes sõrm leikad, leika kumas taht keit
halusa.
- 91.* Mida maad, seda marja.
- 92.* Mida lindu, seda laulu, mida talu, seda
taari.
- 93.* Mis sellega tege, mis tõise mehe jagu.
- 94.* Mis wõtja wõtab, kui ep andja ei anna.

N.

1. Nälg sunnib faru täppa imema.
2. Näljane koer salwab nägedamast'.
3. Näljane täi hammustab libedamast'.
4. Näljase näpud ei saa raswa tilkuma.
5. Naese pää ja kana pää lähewad ühte.
6. Naesterahwal on pitad hiuksed ja lühikesed mõtted.
7. Naesterahwal on pikemad plehid kui aru.
8. Naesterahwa töö ja wana hobuse sööt ei paista filma.
9. Naesterahwa töö ei löpe elades otša.
10. Narri meest, aga ära narri mehe tübarat.
11. Natuke waletama, natuke warastama on poole adra orjus.
12. Nemad ei tea ööd ega päewa.
13. Nii sirge kui osi (osja).
14. Nii suur kui Sirgase härg.
15. Nii wähe kui tuluke ja wesi wõitwad kaks waenlast ühes kous elada.
16. Nii walge kui lumi.
17. Nõdrus nõuab, kangus kautab.
18. Nõnda kui hind, nõnda kaup.
19. Nõnda kui linnu hääl, nõnda ta laulab.

20. Nõnda kui pütt, nõnda ka kaas.
21. Nõnda kui sea seljas sadul, on saksa riided talu pojal.
22. Nõnda kui fina mulle, nõnda mina sulle.
23. Nõnda kui tegu, nõnda ka palk.
24. Nõuuga tehakse parem tööd kui suure väega.
25. Moore näht wenib, wana näht rebeneb.
26. Moor koer ärritab, wana salwab.
27. Moorikuna pill ja ilu, naisena nalg ja pisarad.
28. Moore kuu wafikas kosub paremine.
29. Moorel nugise, wanal warekse filmad.
30. Nüüd elawad kõik suure wõimusega maa pääl.
31. Nüüd on kõik kanad õrrel.
32. Nüüd on kõik otsas, pane hambad warna.
33. Nüüd on kõik targad tööl.
34. Nüüd on kõik wargad wabad.
35. Nutt tõuseb mõnekorra naerust.
- 36.* Na aije jutu üttest suust ja kõneliwa kalli luust.
- 37.* Nii kawwa wader kui watska, nii kawwa sõprust kui seira.
- 38.* Nii kui kand, niida wõsu.
- 39.* Nägu om tõisel nätta, terwis hendal tiida.

- 40.* Nafri kault tee õgwemp.
 41.* Niitse wõttad, rihma massad.
 42.* Mina otsa näed, aga ea otsa ei näe.

S.

1. Odaw kala, lahja leem.
2. Diguse wasta ei saa ükski.
3. Digus peab ifta digusets jääma.
4. Snnelik, kes oma kattukse all magab.
5. Snnelik, kes oma laua taga istub.
6. Snnelik, kes rahul wõib surra.
7. Snnetu, kes wendade ori, wilets kes õe palgaline.
8. Snnetus tuleb kutsumata.
9. Snnis, keda õpetakse, wilets waene, kes witsal kaswatatakse.
10. Snn wõtjal, wili wiijal, kõis kaebajal.
11. Sõpeta hundi poega esitets murdma!
12. Sõpeta seale muru tuhnimist!
13. Ole aga lammast, siis on hundid turjas.
14. Olets wasklikul filmad, siis ta paneks ühel vööl üheksa ust finni.
15. Ole kui peremees igal kohal teiste eel.
16. Ole ise mees, pea teine mees ka meheks.
17. Olgu mis ta on, üks ta ifta on.

18. Olgu pääle, otssi raha, lepi kofku, mine
sauna.
19. Olgu kiwi palawam kui palaw, kui tema
pääle sülitatakse, jahtub ta ometigi.
20. Olgu päew pikem kui pikk, ometigi läheb
ta õhtule.
21. Olgu wilets wigane, olgu sant ehk sar-
nane, kui aga oleks isane.
22. Oh, sa waene mees, hilja sa jõudsid.
23. Oma au, oma hais.
24. Oma eit eideke, wõeras eit raisk.
25. Oma kodu loeradgi tunnewad.
26. Oma piits, wõeras hobune.
27. Oma film on kuningas.
28. On Sumal mind pisukesse õnnega loonud,
siis pean ma pisukesse õnnega elama.
29. Õstad õhtu ja waatad hommitu, siis ei
maksa kahte wähti.
30. Õõ ei ole kellegi sõber.
31. Õõ kull ja koi pelgawad päewa walgust.
32. Õõ on warga wari.
33. Õõpit lehtimata metsas, lerged wihud
warda otsas.
34. Õmal maal õitseb õnne, kodu kaswab
kasu parem.

35.* Olgu hobu meren, tobo piip peab palama.

36.* Ori mõist orja õpata ja waras warga
nuhelda.

1. Pada sõimab katlat, ühesugused mustad
mõlemad.
- 2.* Parem hõmmikuni tett, kui õdanguni
mõtteld.
3. Paha keel tõstab tüli.
4. Paha lind, pahem laul.
- 5.* Parem suu täüs soolast, kui mao täüs
maket.
- 6.* Patši nägu ol ta naljakas kui ta kodu
lahro wido.
- 7.* Parem pala, kui paha sõna.
- 8.* Parem teedus tapstid rahuga, kui nuum
härg tüliga.
- 9.* Parem laih laudan, kui wäke wälla pääl.
- 10.* Pool muna parem, kui tühi koor.
- 11.* Parem passu painutada, kui peeniksesta
peran wedada.
- 12.* Piip om ligemb kui naisekene. On naine
tord kui kõrwal ist, a piip om kõigest
suun ja puhun.

- 13.* Parem b ette kõneld, kui perra tõrreld.
- 14.* Parem b kats korda küsida, kui üts kord
esfima minna.
15. Paiguti kui sääse sääre, paiguti kui ho-
buse reis.
16. Pats päts, padi wats.
17. Patsuste palud sa Sumalat ja armuti
haarad kuradit.
18. Pats koor, wedel piim.
19. Pats seeme kautab, arm seeme kosutab.
20. Palju kuuleb, pisut räägib.
21. Palju lambaid, wähe willu.
22. Patu pagari lapsel saia!
23. Pane hunt lamba karjaseks!
24. Pane kännule ehted ümber, siis on känd
käna.
25. Pane koera kaela worst!
26. Pane koer lihale wahiks.
27. Pane sea selga kuld sadul, siiski jääb ta
seaks.
28. Pane siif kärneriks, kui siis koorib puid.
29. Parem aasta oodata, kui kats kahetseda.
30. Parem ette waadata, kui pärast hoigata.
31. Parem karta kui kahetseda.
32. Parem kodu koorufesed, kui mõileib mõõrsil.
33. Parem torts kannas, kui will warbas.
34. Parem kuulda kui karta.

35. Parem lüpssta kui nülgida.
36. Parem naerda kui nutta.
37. Parem naerja silma waadata kui nutjale.
38. Parem nõuu kaupa, kui jõuu kaupa.
39. Parem oma ema wits, kui wõõra ema leib.
40. Parem oma haganad, kui wõõra selge leib.
41. Parem omast, kui wõõrast käest laenata.
42. Parem pidu rikka koeral, kui sulasel.
43. Parem tehtud, kui teutud.
44. Parem tihane kotis, kui metsis oisa pääl.
45. Parem sinna tuld teha, kus tule ase ees.
46. Parem sõõnud sõõta, kui kooljat kosutada.
47. Parem suuga paluda kui käega wõtta.
48. Parem suu sisse rääkida kui selja taha.
49. Parem täi kopsastes kui ei raswa raa-
sufest.
50. Parem üks lind kotis, kui kümme metsas.
51. Parem ukse eest põgeneda, kui taga nurgast.
52. Parem weistel witsa roog kewade, kui
heina süle täis sügise närida.
53. Pääst waadatakse peidu, jalast neidu.
54. Peremeest soositakse selja tagast, perenaist
naeretakse nurga tagast.
55. Pere koergi ei saa hautumata süüa.
56. Pilt pita ilu pääle.
57. Pilsiga wiidi, pisaril toodi.

58. Pista porsas kotti, kui pakutasse.
59. Põlen'd kass pelgab tuld.
60. 'Pole kõi inimesed ühe weega wiheldud.
61. 'Pole surma wastu rohtu ega ohtu loodud.
62. Püüdsin laiska petta, aga laisk ei lastnud ennast petta.
63. Puhu oleme rikkad, teise sandid.!
64. Puhu tuluke pilwesse.
65. Puhas suu, puhas käsi pääseb maa ilmast läbi.
66. Puretud koer on arg.
67. Puus on teise mehe haigus.
- 68.* Parem b hää härga kõttun, kui tühi kõl-
guse nufan.
- 69.* Parem b halja mauga, kui hala mauga
süüwa.
- 70.* Püssa pauf läts wälja, zirk mõtsa ja
karwa kotti; süsi suure loodi alla.
- 71.* Parem b küla küljest, kui nälja otjast.
- 72.* Põrd ei usu puhast, waras wata.
- 73.* Pini üts karu istu kui saiju.
- 74.* Pettusega maia peetas, mõltšiga naine
wältas.
- 75.* Parem b wana warjun, kui noore noomitun.
- 76.* Parem b maan, kui suuren puun.
- 77.* Parem b wana warjun, kui noore ilun.
- 78.* Parem b nüsä, kui nülgo.

- 79.* Pane seale kuld rõngas ninna, tül ta
mutta aja.
- 80.* Parem om viast sulgo, kui jõe.
- 81.* Pat om hinge peremees.
- 82.* Parem om sõna hammaste tagan, kui
teele pääl.
- 83.* Parem tiivi nulgan, kui pops (kodapoo-
line maian.
- 84.* Padasta pada sae ütfinda üli wili.
- 85.* Paks seeme kautab, arm seeme kaswatab.

N.

1. Nahu kosutab, waen kautab.
2. Nahuline meel käib rikkusest üle.
3. Nebase kawalus wõidab karu.
4. Nebasel on enam kui üks urgas.
5. Regi ja wanter ei lepi ühel teel.
6. Rikkal on enam sõpru kui lehwil.
7. Rikka tõbi ja lehwa õlut kuulutse kangel.
8. Roowi suits ja tui wing on saks surn.
9. Rumal kits, kes puud ei osta koorida.
10. Rumal kui tõstri wassikas.
11. Rumal kui siga, kes nabra ääre nälga
sureb.

12. Kumal waras, kes oma jälgi ei osta
kustutada.
13. Kutt rattal, kiir kadaral, wana naene
wantril.
- 14.* Koppus ning uhkus kaswawad üte juure
pääle.
- 15.* Kumal näge palju waewa.
- 16.* Riikar raha, waisel latse.
- 17.* Kall kutsitan eäti elas.
- 18.* Kuttembast sööd, kangembast jääb.
19. Kahu nina tärtab, künnimees ärtab.

G.

1. Saab esimene uindus mööda, siis on ini-
mene walwal.
2. Saada siga Saksa maale, pese siga seebiga,
siga tuleb koju, siga jääb seaks.
3. Sa hoiad hoost, ega sind hobuse naha sisse
mateta.
4. Sa kuuled nõnda kui siga paus.
5. Salaja tehakse, sauna wiitakse.
6. Sala tööl on wähest ka waatajaid.
7. Sa närid sõna, kui loer konti.
8. Sant palub enesele kotti.
9. Sarapuu süda sattakse.

10. Saul sõttab saks, udul hulgub hunt.
11. Sääal olgu, seie kuulgu.
12. Sea seljas kuld sadul.
13. Sea suu seeki mööda ja kõht kotti mööda.
14. Seda kooguta kui wana kasukat.
15. See ei jäta asja aia allagi.
16. See hoolib nii palju peksu pärast, kui
wisla ane selga wet.
17. Sel on karwu hambil.
18. Sel on õige jänessse süda sees.
19. Sel on parem õnn, kui aru pääs.
20. Sel on sõna keele pääl.
21. Seitse siga, koke karja lasta, kümme küünd.
22. Seitse wenda elawad rahus ühes majas,
aga kahe wenna naise keskel lastwab
sõda.
23. Seitsemest abjust on ta juba leiba söö-
nud, kaheksas karast weel katsumata.
24. Senni mõtab lühike marja maast kui piff
kumardab.
25. See on nii kerge et puhuks maast tae-
wasse.
26. See on waene lind kes oma sulgi ei jõua
kanda.
27. See on wiiele mehele wet silma jätnud.
28. See nüüd seisab, kes enne jookseb.
29. See wiim annab meile leiba.

30. See wiis, mis noorelt õpiti, jääb ta wanusele.
31. Siga läheb, küna jääb.
32. Sile kui sea muna.
33. Sile päält, tare seest.
34. Silita hobust seest, siis ei ole suga tarwis.
35. Silmadega süüb ta enam, kui süda wastu wõtab.
36. Silm on kuningas, käsi tegija.
37. Sina oled selge piima sõrm.
38. Sinna peab wai minema, kuhu kerwefilm ajab.
39. Sinna wesi walgub, kus toht kõige nõgusam.
40. Sõber wõttis, waenlane tagasi wiis.
41. Sööda kui sõpra ja karda kui waenlast.
42. Söögu mis küps räätiugu mis tõsi.
43. Sõrmed jääwad jagajale.
44. Sõrmed puutuwad mõnekorra wõera külge.
45. Sõrmed wäsiwad hõlpsamalt tehes, kui suu süües.
46. Sobiga isesehes, jagage tasa.
47. Sügisel on seitse sööma lauda, kewadel ei takafest.
48. Sügise söödab, kewade kurnab.
49. Sündind asja ei wõi parata.

50. Süü katlal, süü kaanel.
51. Süü rokal, süü wafikal.
52. Sui ja talw taplewad teine teisega.
53. Sul on ifka tark nina.
54. Sul on süda täis kui seatapjal.
55. Sul on kõrwatagused ligedad, noff kollane
ja tahad teisest kargem olla.
56. Suu on südame mõõt.
57. Suu on südame tõlt.
58. Sunni sikk, ehk sikk annab piima.
59. Suu ifka saab selja täie.
60. Suur pere, suur lõht.
61. Suur sugu, warga heinu.
62. Suur tütt ajab suu lõhti
63. Suu teeb suure linna, käed ei tee kərbse
pesagi.
64. Suust läinud tööbi sisse.
65. Suwe film, talwe hammas.
66. Sea kaap ei kotis sünni,
Mõrsja kaup ei uffe taga.
67. Sitte kannab siidi,
Helbel pole helmigi kaelas.
- 68.* Siil ajab kahru pesast wälja.
- 69.* Susi unehas pini mäletas.
- 70.* Sõna pääst, sõna tõit.
- 71.* Suu saa selja täwwe, sõa kiti terwise.
- 72.* Suui hobest päält ja sifest.

- 73.* Söö mis kütse, kõnele mis õige.
- 74.* Sööd sünnis söögi pääle, lõõd ei sünni
löögi pääle.
- 75.* Susi ei ole nii suur, kui tema veldus.
- 76.* Susi lät üle wee pussahas, läant tagasi
lakahas; ütles: paremb om kui paljas
wesi.
- 77.* Susi ei seista soe läpa pääl; kohus ei
kuda kohtu poolt sõna.
- 78.* Sitt kõik sandi palwus, kui egi ei mõista.
- 79.* Sa ei teagi raipe rõõmu pääle ja agana
kot auu pääle.
- 80.* Sõnast sa tera, pisust sa tuli.
- 81.* So töö om kui kassi hinge minek, ei lää
ei jää.
- 82.* Susi uwelt süü ja kawelt kargas.
- 83.* Silma filitase hobest, kae kombwa kottikut.
- 84.* Sammeldab kiwi kui saisa, wereja kiwi
haljendab.
- 85.* Sa kahad kaup pool ilma ja raha weel
tagasi.

T.

1. Taba hoiab wara.
2. Täis lõht ei küsi süüa.
3. Täis mõõt, täis raha.
4. Ta ei saa minust nii palju kui hiir kõrre seest.
5. Ta elab õnne ulu all ja magab Maarja kaenlas.
6. Ta elab üksi kui tont majas.
7. Tahad sa karu jahile minna, tee säng walmis, aga põdra jahile — tee puusärk.
8. Ta hoolib nii palju häbist kui koer sitast.
9. Ta hundas hommitust õhtuni kui pals pudru pajas.
10. Ta on arg kui jänäs.
11. Ta on nii pahane kui pahur siga.
12. Ta on nii suureline, kui sitane räästas.
13. Ta on nii walge kui ahju rind.
14. Ta on nii wisa, kui hundi liha.
15. Ta on üks heris omas nahas.
16. Ta räägib lahke palgega, aga süda mõt-
mõtleb furja.
17. Ta sööb oma were waewa.

18. Ta tahtis säält leigata, kuhu ta ei olnud
külwanud.
19. Ta tahtis mõra adraga künda.
20. Ta teeb sinna tuld, kus wegi on.
21. Ta wiistab üle seitsme selja palli.
22. Ta mõtnud härja ühte sarwe pidi selga.
23. Täna kuld, homme muld.
24. Talle reied alles nina all ja tahab tark
olla.
25. Talw ajab ahju taha.
26. Talw ajab karu pesasse.
27. Talwe selg põrand tatti.
28. Tasa ja targa, madalast ja marga.
29. Tee, mis sa teed, hääd ehk paha, küll sa
leiad eest.
30. Tee õigust, siis find kiidab Jumal ja ini-
mene.
31. Tee tööd ja palu Jumalat.
32. Tee tööd töö ajal ja aja juttu jutu aeal.
33. Teie räägite palju joomast, aga üksigi ei
räägi jänust.
34. Teine jalg hana, teine hana ääre pääl.
35. Teine käsi peseb teist.
36. Teine räägib kahjust, teine kahju alusest,
37. Tõises juhus nutt, tõises naer.
38. Tema ajab oma auu jooned, pung tunneb
haigust.

39. Tema kiidab oma looki, nii kui rebane
sita sitikat.
40. Tema nägune, nõnda kui oleks suust ja
silmaist välja langenud.
41. Tema on ammetmees, mis film näeb,
seda täsi forjab.
42. Temal on enam võlgu, kui juukse karwu
pääs.
43. Temal on hää tüüne ammet.
44. Temal on mune kübara all.
45. Temal on õlle hais ninas.
46. Temal on päewa koer seljas.
47. Temal on pitad tüüned.
48. Temal on raha, kui rahka.
49. Temal on sea töbi.
50. Temal on veri sarwe all.
51. Temal, on wiis kavalust kõrwa taga.
52. Terane film, terasem mõistus.
53. Terane firmes, leiab kiwi.
54. Tõe hõlma ei hatta keegi finni.
55. Tööd on tegijal, und magajal.
56. Tõst kui west, wale kui wafila rof.
57. Tõstab hända, aga ei tõsta kanda.
58. Tudru kana tui, naisena nui.
59. Tühi jutt on kui hundi sitt, must ja kar-
wane.
60. Tühi kui mustlase kaeltott.

61. Tühi teeb toru peresse.
62. Tühi toob tüli talusse.
63. Tütati kui fitu sarm, tütati kui juutse
farm.
64. Tütar põlwe kõrgune, wakk waka kõrgune.
65. Tütar toob pidu peresse.
66. Tulel on lai käsi, weel sügaw waga.
67. Tuul kosutab kaua poja, wihaleht lapse
noore.
68. Tuule toetusel ja kaste karastusel.
69. Tuul toonud, west wiinud.
- 70.* Tuwifese madalas ja siuru wiha.
71. Tänašida toimetuse, ära wiška homse
warna.
- 72.* Tengaga auu kautelle, a sada tabлага ei
saa kätte.
- 73.* Tee tööd ja kinnita wood.
- 74.* Tee tööd ja kinnita wööd, kui sööma lät
fiis nõrgata.
- 75.* Taade wiškati, een leiad.
- 76.* Tšiga nelja jalaga ei saa õrsile ja kana
kätte jalaga küll lät.
- 77.* Ta käib nii kui hait puu pitte.
- 78.* Tagan otsid, süüdlases saad.
- 79.* Tasu wagu, kõwera jälge.
- 80.* Tütarlats olgu nii kaua külan, kui haraš
aed saiba pand.

- 81.* Tüdrit naarda, hopen wahita.
 82.* Tee tegijale häd ehk kaitša kohlui karja.
 83.* Tasane siga iks kotti lõhub.

II.

1. Ühed waled toob, teisjed ta wiib.
2. Ühelsa ammetid, kümnes nälg.
3. Ühe õnnetus tuleb teisele õnneks.
4. Ühe töö lõpetus, saadab teise algatus.
5. Üks hüüab ühte, teine jälle teist.
6. Üksgi ei ole nii häa kui kiidetakse, ega
nii õel kui laidetakse.
7. Üksgi ei seisja söömata ega joomata.
8. Üks tööit, kas üks suur wai kas väikest.
9. Üks lind pillub pesa, kaks koguvad.
10. Üks on häa tõine parem siil.
11. Üks on üks, kaks on kaks; leiwa kotti
wõttis, aga pesa ei tohtind poolegi.
12. Üks päew taebab teist ifta taga.
13. Üks paha lammas situb kõi hulga ära.
15. Üks patt wõtjal (wargal) ühelsa taga-
ajajal.

15. Üts tallele määb, tõised tõit tahawad.
16. Üts waras on nii hää kui salgaja.
17. Üts waras puuakse wõlla, tõine tõstetasse tõlda.
18. Ummis kingad ei passi talu pörandal.
19. Ummispäine asi ei saa ial selgetks.
20. Unekotist ei saa ial töötegiat.
21. Uni ajab oma aega taga.
22. Uni maitseb lapsel magusam kui wanal.
23. Unustab hoidja, tabab püüdja.
24. Unusta uni, mäleta mälu, pea noor mees meeles.
25. Unustud asi langeb lausa wette.
26. Uus luud pühib hästi.
- 27.* Üts ferd luuga pettad, aga tõine ferd ei petta lihagagi.
- 28.* Üts pat otsib tõist taga.
- 29.* Ul'i pettetasse ubinaga, tarka ei jowwa tadrega petta.
- 30.* Ul'ile türmi tetas, targa istuse.
- 31.* Ul' ei tunnna ei ka külwa, ul' esi kasus.
- 32.* Ütesa mehe ja ütesa mehe nõu om üts.
33. Ühe mehe nõu, ühesa mehe jõud.

W.

1. Wader on waderi naaber.
2. Wääna witsa, kui wits wäändib.
3. Wääna witsa, kui wits nõder on, ära mine wäänama, kui sittemaks on kaswanud.
4. Wäe taupa ei tohi kellegi käest wõtta.
5. Wiha wõttab wilja maast kadedus kalad murest.
6. Wõi Summal mind jätab ilma sambaks?
7. Wägise wiidi, hää meelega altti.
8. Wäimees puuakse wõlla, kui naese emamajas on.
9. Waene kui firiku rott.
10. Waene sant, kes kotita kerjab.
11. Waatab kas tuinga silma, saadik, mina sinu silma.
12. Waatab tae sõöl Kadrina päewast maha, siis saab palju tüdrukuid mehele.
13. Waata tütarlast enne, kui lähed kosima.
14. Wagade last lasti kui mere pääl wesi.
15. Wagadus on mõne torra silma kirjaks.
16. Wagu lambaid mahub palju ühte lauta.

17. Waga siga, toti naaber, saabin totti ligi,
siis tõmbab lõhki.
18. Waga sõba, nari sõba alune.
19. Waga wafitas imeb, kohal udaral, kuri
ei ühelgi.
20. Walge naerab pimedat tööd.
21. Wale on jutu jätkus.
22. Walel on lühikesed jalad.
23. Wana arm ei hallita.
24. Wanal kuul raintakse lehtpuu, noorel
okaspuu.
25. Wana kasut on külma wastu parem kui
uus kuub.
26. Wana mees äga lapse armu pääs.
27. Wana mees, warja mõtted.
28. Wana mees wareste roog, musta linnu
leiwasak, haki nina alune.
29. Wananeb härg wafitata, mis siis naene
ei lastega!
30. Wana naene kääbas kätti alune.
31. Wanad hõbused sõwad ka weel kaeru.
32. Wanal on sitem hing kui kasul.
33. Wanal on wara parem, kirstu kaas
kindlam.
34. Wana tee, wana sõber.
35. Wanal sõnal on kuld sise sees.
36. Wanne on warga tänu.

37. Wanne salwab oma sünnitajat.
38. Warane lind pühib nokka, hiline siputab siibu.
39. Waras jätab warna, tuli ei jäta midagi.
40. Waras tiidab senni, kui kõis kaela ümber saab.
41. Waras otsib õõ hõlma alt warju.
42. Waras wannub senni, kui wiimse pulga pääle saab.
43. Waras warastab warga tagant, Sumal naerab ülewalt.
44. Warase asja wasta ei jõua üksigi.
45. Wargus tuleb omal ajal walgele.
46. Warssa waadetaffe märaft, tütart tunnetasse emast.
47. Wanast ei saa enam noort, noorest küll wana.
48. Wanast tüdritust saab mõni kord weel noorik.
49. Wast waese fuld, tina fehwa hõbe.
50. Wanus ei teuta fedagi, kui inimene wanut ei teuta.
51. Weerewad kana munad pesas, saadik meie waesed pattused.
52. Weerewa tiwi pääl ei kaswa samblaid.
53. Wennaste naestel on sagedaste nõgelemist.

54. Weril on itka pakssem kui wesi.
55. Wesi ahjus.
56. Wesi jääb weeks, wili wäeks.
57. Wesi jätab enam kui ühte paika jälgi.
58. Wesi pita piima jätku, tuht tubata jätku.
59. Wiha ei tõlba asja ajajaks.
60. Wiha mõtab wilja maast, kadedus kala merest.
61. Wiis ammetit, kuues tehwas.
62. Wiis wiga wiibijal, kümme kõwerust tõheldajal.
63. Wiletjus lahkeb wingudes.
64. Wilets witsal pehsetakse, õnnis suul õpetatakse.
65. Wingrul seal mitu wiga, maa külmetand ja kars kaffi.
66. Wirulane wilja punni, harjatas havana punni.
67. Wõlg on itka mõera oma.
68. Wõi Sumal mindki ilmasambaks jätab.
69. Wõeras ema puuakse wõlla, oma ema tõstetasse taewa.
70. Wõeras hobune, oma piits, seega wõib hästi sõita.
71. Wõera hobuse seljast tõugatakse maha.
72. Wõeras on wõllo peres.

73. Wõta pihu pesast karwu ehk wähi seljast
willu.
74. Wõta säält, kuhu ja ei ole pännud!
75. Wõlas wesi ei lange iga fõrd merde.
- 76.* Wiina tops paremb kui kesiwa tera.
- 77.* Wõietud wanter ei tänita.
- 78.* Wesine weliste arm, sõlline õsarde arm.
- 79.* Watsk tahab walget, puder puhast.
- 80.* Wõlg om wõõra oma.
- 81.* Wana pääät awwusta ja halli hiusse
tereta.
- 82.* Waiw tegeš wanas, mure mustas.
- 83.* Wõtta wana sõna ja ära söö wana osa.
- 84.* Wastsest on sõgel waija otsan, wanalt
pingi all.
- 85.* Wõhlul ei kasu wilja ja kadehel ei kasu
karja.
- 86.* Woon lats wäha käest willa otsma.
- 87.* Waene om rita leiwa kõrwelaline.
- 88.* Waka waišt waiwatasse, kõwer ei nõsta
kõrwagi.
- 89.* Waga siga kotti naabre.
- 90.* Wana mees iks wana tilka nina otsan.
- 91.* Wana widä oma luiega enamh, kui noor
lihaga.
- 92.* Waršan mo wõt, wana usune walitseb.

- 93.* Wargal üts tee, otsjil ütessa teed.
 94.* Wiga wiisun ja häda räten.
 95.* Waisfel weel om sügaw põhi.
 96.* Wail figa künd enam maad kui rühis-
 taja figa.
 97.* Wiimbsest mulgust ta wilistas.

A

23831

52734

